



# **Tillämpningsbestämmelser för militär luftfart**

## **Kapitel 10. Fallskärmstjänst**

## **Förord**

Dessa tillämpningsbestämmelser innehåller bestämmelser, godtagbara sätt att uppfylla bestämmelser och vägledande material. Tillämpningsbestämmelserna är avsedda som ett stöd för hur alla aktörer i det militära luftfartssystemet ska och kan göra för att uppfylla de bestämmelser som återfinns i FFS 2019:10.

Uppdelningen av bestämmelser, godtagbara sätt att uppfylla bestämmelser och vägledande material identifieras på följande sätt:

### **Bestämmelser:**

*§ Bestämmelserna är en direkt avskrift av gällande FFS (Försvarens föreskrifter) krav i denna stil.*

### **Godtagbara sätt att uppfylla bestämmelser**

Ett *godtagbart sätt att uppfylla en bestämmelse* beskriver ett sätt, men inte det enda sättet, genom vilket en bestämmelse kan uppfyllas. Det rekommenderas att det godtagbara sättet att uppfylla bestämmelser används. Om alternativa godtagbara sätt att uppfylla bestämmelser föreslås vilar bevisbördan på den sökande. Sådana alternativ ska godkännas av chefen för FLYGI innan de tillämpas.

Alla bestämmelser följs inte av ett godtagbart sätt att uppfylla bestämmelser.

Ett godtagbart sätt att uppfylla en bestämmelse skrivs i ruta med denna stil.

### **Vägledande material**

Vägledande material är utvecklat för att ge ytterligare förklaring för att underlätta tillämpningen av bestämmelsen och/eller förklara det godtagbara sättet att uppfylla bestämmelsen.

Alla bestämmelser eller godtagbara sätt att uppfylla bestämmelser följs inte av ett vägledande material.

Vägledande material återges i ruta med denna stil.

## 10 kap. Fallskärmstjänst

### *Allmänt*

1 § *En verksamhetsutövare som bedriver fallskärmstjänst ska ha erforderliga resurser och kompetens för att leda och övervaka tjänsten.*

2 § *Det ska finnas kvalitetssäkrade utbildningar utformade efter fallskärmstjänstens behov.*

3 § *Personal inom fallskärmstjänsten som upptäcker brister i fallskärmstjänsten som kan leda till ej tolerabla risker ska vidta adekvata åtgärder i syfte att undvika olyckor och tillbud till följd av bristerna.*

### *Fallskärmschefens ansvar*

4 § *En fallskärmschef ansvarar för funktionsledningen av fallskärmstjänsten och har befogenhet att beordra fallskärmsfällning.*

*Fallskärmschefen får delegera befogenheten att beordra fallskärmsfällning till den fallskärmschefen bestämmer.*

Ansvaret för fallskärmstjänst enligt 4-7§ omfattar ej fallskärmsmaterieltjänst.  
Fallskärmsmaterieltjänst funktionsleds av en utsedd ansvarig teknisk chef enligt 8§.

5 § *Funktionsledningen av fallskärmstjänsten ska dokumenteras.*

*Dokumentationen ska hållas uppdaterad och beslutas av fallskärmschefen efter godkännande från FSI.*

*Mindre ändringar får beslutas av fallskärmschefen utan godkännande från FSI, förutsatt att det skett under ett av FSI godkänt förfarande.*

Dokumenterade och aktuella rutiner bör minst innehålla följande områden:

- organisations- befäls-, uppgifts- och ansvarsförhållanden,
- rutin för avvikelshantering samt korrekativa och preventiva åtgärder,
- kompetenskrav för ansvarshavare och andra nyckelbefattningar,
- generella kompetenskrav för personal som leder och genomför fallskärmsfällning,
- krav och rutiner i samband med utfärdande av behörighetsbevis (som kan utgöras av personlig hoppjournal) och periodisk träning samt andra periodiska kontroller inklusive medicinska,
- rutin för hantering av godkända data,
- rutin för hantering av militära flygsäkerhetsdirektiv,
- generella bestämmelser för fällning av personal och materiel ur Försvarens luftfartyg, andra militära luftfartyg och civila luftfartyg,
- rutiner för systematiskt säkerhetsarbete och ständig förbättring,
- generella rutiner för planering, förberedande, genomförande och avrapportering av fallskärmsfällning,
- förfaranden och instruktioner för varje fallskärmstyp, som omfattar hoppmästarnas och hopparnas arbetsuppgifter inom alla verksamhetsområden på marken, i luftfartygets kabin och för hopparen i luften.

- Ett system av checklistor som i tillämplig omfattning ska användas av personalen vid operationell fallskärmsfällning, under fallskärmsfällningens alla faser under normala och onormala förhållanden och i nödsituationer, för att säkerställa att de operationella förfarandena iakttas.
- bestämmelser för att minimera primär och kumulativ trötthet och trötthet som beror på geografiska tidsskillnader (tidsomställning),
- Bestämmelser för de tänkta uppdragstyperna t.ex.,
  - höghöjdsfällning, innefattande vad som är tillämpligt av HAHO och HALO,
  - bestämmelser för fällning i vatten,
  - bestämmelser för fällning i mörker,
  - bestämmelser för fällning av tandemhoppare,
  - bestämmelser för fällning av hoppare med MTTB,
  - bestämmelser för fällning av hoppare med NVG,
  - bestämmelser för fällning av materiel,
- bestämmelser för användning av navigationsutrustning,
- bestämmelser för fällning under IMC-förhållanden,
- utbildningsanvisningar med kompetensmål och examinationskriterier för de utbildningar som leder till behörighet,
- förfarande vid nöd, innefattande förfaranden då hoppare fortfarande är ombord på luftfartyget.
- regler för nyttjande av syrgas och tryckkabin,
- rutiner för simulatorträning,
- bestämmelser för uppvisning och förevisning,
- en förteckning över personal i fallskärmstjänst,
- en allmän beskrivning av lokalisering och anläggningar,
- förfarande vid ändringar av organisationens manualer,
- bestämmelser om avsteg från manualerna,
- organisationsschema.

*6 § En fallskärmschef ska övervaka att balans föreligger mellan uppgifter och resurser inom fallskärmstjänsten.*

*Vid obalans som leder till ej tolerabla flygsäkerhetsrisker ska fallskärmschefen vidta åtgärder enligt 3 §.*

*7 § En fallskärmschef ansvarar för att det finns förfaranden som säkerställer att:*

1. *utbildningen för personal i fallskärmstjänst utformas enligt tjänstens behov,*
2. *personal i fallskärmstjänst har tillräcklig utbildning och kompetens för de uppgifter de ska utföra,*
3. *uppföljning av att personal i fallskärmstjänst har godkänd medicinsk status sker,*
4. *vidtagande av korrigerande åtgärder vid avvikelser från beslutade bestämmelser och förfaranden sker,*
5. *samverkan sker med verksamhetsutövarens flygsäkerhetsledningssystem och övriga gränssytor som påverkar flygsäkerheten,*
6. *det etableras säkerhetsmål för fallskärmstjänsten och att dessa följs upp,*

7. *kollision i luftrummet undviks mellan fallskärmshoppare,*
  8. *korrekt utrustning och materiel placeras rätt på personalen eller i luftfartyget,*
  9. *gränssnitt mellan luftfartyg, besättning och passagerare är klarlagda,*
  10. *att fallskärmspersonalen och luftfartygets besättning har lämnats samma styrningar avseende uppgifts- och ansvarsfördelning ombord, säkerheten i luftrummet där hopparen eller lasten ska färdas utanför luftfartyget samt om säkerheten på marken i fällningsområdet, och*
  11. *avlysning och övervakning av fällningsområdet sker i samband med fällning.*
- Vid en militär insats får fallskärmschefen medge avsteg från kraven i 11.*

I denna FFS finns begreppet flygsäkerhet nämnt, för en verksamhetsutövare som bedriver fallskärmstjänst ska detta begrepp tolkas som fällningssäkerhet då det inbegriper förfaranden som avser ledningens ansvar för fallskärmsverksamheten.

### ***Hantering av fallskärmsmateriel***

*8 § Inom fallskärmstjänsten ska det finnas en teknisk chef som ska säkerställa att fallskärmssystem som brukas för fallskärmstjänst är säkert för tänkt användning.*

10.8.1 Hos en verksamhetsutövare som omfattar både fallskärmshoppning och fallskärmsfällande luftfartyg bör fallskärmstjänstens tekniske chef vara den samme.

Funktionsledningen får delegeras till en exekutiv teknisk ansvarig som verkar närmare den faktiska fallskärmstjänsten om man säkerställt ledningsprocedurer och återkoppling för det yttersta ansvaret hos teknisk chef.

Hos en verksamhetsutövare som omfattar både fallskärmsfällning och fallskärmsfällande luftfartyg får ansvaret som tekniske chef vara helt delat om man säkerställt gränssnittsprocedurer mellan fällande luftfartyg och fallskärmsmateriel.

Materiel för fallskärmsfällning omfattas inte av luftfartslagen på det sätt som fallskärmar integrerade i luftfartyg gör, varför begreppet luftvärdighet enligt kap 6 inte är tillämpligt. För fallskärmsmateriel (avsedd för fällning) är Försvarens begrepp och procedurer för systemvärdighet tillämpliga.

10.8.2 Ansvaret för fallskärmssystem kan inkludera övrig materiel, vilken integreras som förutsättning för säker användning.

Om övrig materiel, utöver fallskärmssystem, integreras som förutsättning och för vilken teknisk chef tar ansvar, bör dessa vara uppräknade i verksamhetsbeskrivande dokument.

10.8.3 Fallskärmstjänstens tekniske chef bör ha en organisation som kan stödja teknisk chef med det som blir resultatet av kravet i verksamheten.

Organisationen kan vara organiserad på motsvarande sätt som en traditionell CAMO för ledning av fortsatt luftvärdighet för luftfartyg. Dock med hänsyn taget till att fallskärmstjänstens tekniske chef inte hanterar samma omfattning av kravelement.

9 § En teknisk chef ska:

1. ha förfaranden för uppföljning avseende drift och underhåll av fallskärmssystemen,
2. fastställa godkända data för reparationer, underhåll samt användarinstruktioner med utgångspunkt från fallskärmstillverkarens instruktioner, och
3. ha förfaranden för kontroll av att erforderliga kvalitetskrav upprätthålls av tillverkare av fallskärmsmateriel och utförare av underhåll för den materiel som används inom tjänsten.

Förfaranden enligt 1 och 3 ska dokumenteras och godkännas av FSI.

10.9.1 En verksamhetsutövare bör inom följande områden beskriva hur verksamhetsutövaren tar ansvar för verksamheten:

- Utpekade ansvarshavare
- Ledningsprocess
- Verksamhetsbeskrivning
- Fallskärmsmateriel och materieldokumentation för den verksamhet som bedrivs
- Utbildning för den personal som bedriver verksamheten
- Kvalitetsövervakning
- Kontroll av leverantörer

Fallskärmsmateriel för den verksamhet som ska bedrivas under teknisk chefs ansvar kan innehålla följande riskindelning i;

1. fallskärmssystem säkert för brukare (inklusive fällande luftfartyg) men med restriktioner mot tredje man, exempelvis ostyrd materielfällning.
2. fallskärmssystem säkert för brukare och tredje man utan restriktioner, exempelvis militär truppfallskärm.
3. fallskärmar godkänd som system enligt punkt 2 ovan men även godkänd av Svenska fallskärmsförbundet för bruk på civila hoppfält.
4. övrig teknisk materiel, utöver fallskärmssystem, som integreras i fallskärmssystemen vid behov som förutsättning för acceptabel systemsäkerhet i vissa användarprofiler (t.ex. höjdmätare, syrgassystem, livbåtar mm)

Det finns även materiel som är en förutsättning för acceptabel operationssäkerhet vilken inte integreras på Tekniska chefens ansvar (t.ex. hjälm, navigeringsutrustning, mörkerhjälpmedel mm).

10 § Den tekniske chefen får besluta om användningsförbud på materiel som denne inte bedömer som säker för tänkt användning.

***Fallskärmsfällare utanför det militära luftfartssystemet***

*11 § En verksamhetsutövare som anlitar någon utanför det militära luftfartssystemet för fallskärmsfällning, ska säkerställa att den som anlitas har förmåga att genomföra fallskärmsfällning åt någon inom det militära luftfartssystemet på ett säkert sätt.*

*Till grund för bedömningen om den som anlitas har sådan förmåga, ska verksamhetsutövaren fastställa vilka kriterier som påverkar säkerheten.*

*Kriterierna ska godkännas av FSI.*

Med fallskärmsfällare avses i detta fall en verksamhetsutövares flygplan och besättning. De kriterier som FSI kan bedöma och godkänna är de som berör säkerheten. FSI bedömer inte övriga kriterier som omfattas av exempelvis en upphandling. En fallskärmsfällare kan i detta fall vara en civil aktör eller en utländsk militär aktör.